

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (9)

1999-12-01

Dnr: 2420-4375-99

Enköpings kommun
Gatukontoret
745 80 ENKÖPING

Tillstånd enligt miljöbalken för mellanlagring av avloppsslam vid Djurby gård, fastigheten Litslena-Djurby S:1 i Enköpings kommun

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala län (MPD) lämnar Enköpings kommun, nedan kallad kommunen, tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) att i anläggning på Djurby gård, fastigheten Litslena-Djurby S:1 i Enköpings kommun, mellanlagra avloppsslam från enskilda avloppsanläggningar och kommunala avloppsreningsverk. Mängden avloppsslam får vid varje lagringstillfälle uppgå till högst 6.000 ton.

MPD godkänner den miljökonsekvensbeskrivning som lämnats i ärendet i enlighet med kraven i 6 kap. miljöbalken.

Verksamheten klassas enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med SNI-kod 90.002-4.

Tillståndet gäller tills vidare.

Följande villkor gäller för tillståndet:

1. Om inte annat följer av vad som nedan sägs ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden/verksamhetsutövaren (=huvudmannen för verksamheten) uppgivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § andra stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd skall anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning, för närvarande till Länsstyrelsen.
2. Avfallsanläggningens närmare utformning m.m. — inbegripet efterbehandlingsåtgärder efter avslutad verksamhet — skall bestämmas av verksamhetsutövaren i samråd med tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA **BESÖKSADRESS:** HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 **TELEFAX:** 018 -i **E-POST:** it-funktionen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 **ORGANISATIONSNUMMER:** 202100-2254 (VAT SE202100225401)

3. Mellanlagrat slam skall före spridning till odlad mark kontrolleras i samråd med tillsynsmyndigheten.
4. Bullret från anläggningen får vid drift inte överskrida följande ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder:
50 dBA dagtid (kl 07-18)
45 dBA kvällstid (kl 18-22)
40 dBA nattetid (kl 22-07)
Den momentana ljudnivån nattetid (kl 22-07) får inte överstiga 55 dBA vid bostäder. Ovan angivna värden ska sänkas med 5 dBA-enheter om bullret innehåller impuls ljud eller hörbara tonkomponenter.
5. Ett förslag till kontrollprogram skall inlämnas till tillsynsmyndigheten senast den 30 juni 2000.

MPD överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att fastställa de särskilda villkor i fråga om lagringstider m.m. som kan förledas av villkor 3.

I enlighet med 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken föreskriver MPD att verksamheten skall ha satts igång senast den 1 december 2001, annars förfaller tillståndet.

I enlighet med 22 kap. 28 § miljöbalken föreskriver MPD att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft, d.v.s. beslutet gäller omedelbart.

SÄRSKILDA UPPLYSNINGAR

MPD erinrar om att detta tillstånd inte befriar kommunen från skyldigheten att iaktta vad som föreskrivs i annan författning i fråga om den anläggning eller den verksamhet som avses i tillståndet.

MPD erinrar vidare om skyldigheten att lämna tillsynsmyndigheten upplysningar om verksamheten eller bekosta för tillsynen behövliga undersökningar av verksamheten och dess verkningar.

MPD erinrar också om att enligt förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken skall avgift för sådan provning och tillsyn betalas av den som har tillstånd till annan miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken. Avgiften skall betalas årligen efter beslut av Länsstyrelsen med de belopp som anges i bilagan till förordningen (1998:940).

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Efter tidigt samråd enligt 6 kap. 4 § första stycket miljöbalken beslutade Länsstyrelsen den 20 maj 1999 (2420-3541-99) att den planerade verksamheten vid en anläggning för mellanlagring av avloppsslam vid Djurby gård på fastigheten Litslena-Djurby S:1 i Enköpings kommun inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen meddelade vidare anvisningar om vad miljö-konsekvensbeskrivningen bör omfatta (6 kap. 7 § sista stycket).

Enköpings kommun har den 15 juni 1999 ansökt om tillstånd enligt 9 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken (sk. frivillig provning) för uppförande och drift av en anläggning för mellanlagring av avloppsslam från kransverket i Grillby och från enskilda avloppsanläggningar i dammar vid Djurby gård.

Ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har den 10 september 1999 kungjorts i Enköpings-Posten och Upsala Nya Tidning.

Ansökan har remitterats till Miljönämnden i Enköpings kommun samt till Naturvårdsverket, Smittskyddsinstitutet (SMI) och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA). Miljönämnden, SMI och SVA har kommit in med yttranden i ärendet.

ANSÖKAN

Ansökan avser uppförande och drift av mellanlager/dammanläggning, enligt punkten 90.002-4 i bilaga till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Ansökan sker frivilligt.

I anläggningen avses det lagras ca. 900 kubikmeter avloppsslam från kransverket i Grillby samt viss mängd avloppsslam från enskilda avloppsanläggningar.

Två dammar om vardera 3000 kubikmeter kommer att byggas för att möjliggöra lagring av ett års slamproduktion. Dammarna kommer att placeras 200 m från väg 55, gömda mellan två skogsbackar. Marken vid dammarna består av lera. Dammarna byggs av 1,5 mm tjock HDPE duk (polyeten med hög täthet). Tömning

och påfyllning kommer att ske i botten av dammarna. Detta minimerar omrörning och lukt. Galler kommer att avskilja grovrens, som läggs på tipp.

Anläggningen placeras 6 km från Grillby avloppsreningsverk. Diken och vattendrag saknas intill den utsedda platsen. Avståndet till närmaste, nedströms liggande mindre vattendrag uppskattas till närmare 1.000 meter. Marken mellan anläggningsplatsen och detta mindre vattendrag utgörs av åkermark med måttlig lutning. Om dammen skulle brista eller HDPE-duken skulle skadas så kommer vattnet i första hand att rinna ut över den intilliggande energiskogen eftersom marken lutar ned mot energiskogen.

Avståndet från dammarna till närmaste bostadshus (Djurby gård) är cirka 400-500 meter.

Transporter av slam från enbart kranverket i Grillby till anläggningen kommer att ske 1-2 gånger i månaden.

Av ansökan framgår även att slammet efter mellanlagring ska användas som gödningsmedel på jordbruksmark, i första hand i energiskog. Spridning kommer att ske med släpplangspridare. Av miljökonsekvensbeskrivningen som hör till ansökan framgår bland annat att en lagringstid på cirka 12 månader väntas medföra en hygienisering av slammet, inklusive avdödning av smittämnen.

INKOMNA YTTRANDEN

Miljönämnden i Enköpings kommun konstaterar i sitt yttrande att den valda lokaliseringen verkar vara tillfredsställande med tanke på närhet till närboende, vattentäkter och vattendrag. Nämnden anser att man bör se till att dammarna inte anläggs i sådan jordart, som vid ett eventuellt läckage skulle kunna medföra påverkan på grundvattnet i området. Nämnden noterar särskilt följande. "Vid inspektion 1999-10-04 kunde miljöförvaltningen konstatera att två provgropar var grävda på den tilltänkta platsen för slamdammarna. I dessa är det lera hela vägen ner till botten på ca. 2 m djup. Det var även grävt en provgrop strax söder om den lilla vägen in till platsen för dammarna. I denna provgrop var jordarten mycket mera genomsläpplig. Med tanke på detta bör man vid anläggandet se till att man inte lägger dammarna i sådan jordart som vid ett eventuellt läckage skulle kunna

påverka grundvattnet i området." Nämnden noterar också att de flesta frågetecken som tidigare framförts har rätats ut genom sökandens kompletteringar och att det som kvarstår sannolikt kommer att behandlas i det kommande kontrollprogrammet, t.ex. avseende kväveavgång. Nämnden förordar att sökanden samråder med miljöförvaltningen vid framtagandet av kontrollprogrammet.

Nämnden anser att det myndighetsvisa tillsynsansvaret bör ligga på länsstyrelsen. Med hänsyn till spridningsarealernas närhet till Örsundaån anser nämnden att det bör övervägas vilka skyddsavstånd vid spridning som ska gälla. För att ytterligare minska transportbehovet i samband med hämtning av slam från enskilda avlopp anser miljönämnden att det är viktigt att gatukontoret lyckas i sina försök att finna ytterligare en dammplats i det södra området (område 4, den södra delen av Enköpings kommun).

Smittskyddsinstitutet (SMI) gör följande bedömning: "Utformningen av dammarna och lagringstiden bedöms vara helt tillfredsställande ur hygienisk synvinkel. De organismer som kan tänkas överleva denna lagringstid är ägg av parasitära maskar. Då direktkontakt med materialet under spridning minimeras samt spridningsområdet, d.v.s. salixodlingen, inte är i kontakt med kreatur eller andra husdjur bedöms risken för spridning till människor och djur i den efterföljande salixodlingen vara minimal. En viss risk för spridning till fåglar i dammarna kan förekomma. Troligen är dock konsekvenserna av detta små. Tillräckligt kunskapsunderlag för bedömning av denna spridningsväg saknas. Luktolägenheter från dammarna kan förekomma. Detta avses minimeras genom påfyllnadssätt och avtappningssätt från dammarna genom bottenfyllning och bottenavtappning. Om både bottenfyllning och bottenavtappning sker kan detta dock innebära ökad omsättning och cirkulation i dammarna vilket i och för sig är bra för syresättningen men även kan öka risken för luktolägenheter. Effekten av detta samt av luktolägenheter faller dock utanför Smittskyddsinstitutets bedömning. SMI:s bedömning är alltså att dels ur hygieniserings synpunkt samt risker dels för sekundär spridning av sjukdomsalstrande mikroorganismer till människor är mycket liten eller negligerbar baserat på föreslagen utformning. Ett eventuellt kontrollprogram bör inriktas mot de mest resistenta organismerna varför en eventuell indikatororganismreduktion med E.coli bör kompletteras med enterokocker på indikatororganismsidan. Dessutom bör parasitägg och eventuella protozoer ingå i någon del av kontrollprogrammet."

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) gör följande bedömning: "Från smittskyddshåll ses det som förtjänstfullt att en hantering av slammet som har förutsättningar att reducera mängden smittämnen till en acceptabel nivå planeras

att införas vid nämnda anläggningar. Slammet blir dock ej, såsom nämns i remissen, helt fritt från smittämnen efter ett års lagring. Den hygieniska kvalitén på det lagrade slammet bör dock med aktuellt sjukdomsläge i landet, bli fullt tillräcklig för att spridning i odlad salix ska kunna ske. I vilken utsträckning olika smittämnen reduceras vid slamlagring under en bestämd tidsperiod är till viss del fortfarande osäkert. En uppföljning av lagringens effekt på olika mikroorganismer

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (9)

1999-12-01

Dnr: 2420-4375-99

med ett provtagningsprogram är därför angelägen. Den planerade lokaliseringen av dammarna synes vara tillfredsställande avskilt och i glest befolkade områden. Luktolägenheter kan ev. uppstå främst om någon omrörning sker vilket kan tänkas vid fyllning eller tömning av dammarna. Ett 2 m högt staket planeras omge dammarna för att utestänga djur och människor, detta anser SVA vara viktigt. En viss kontakt mellan lagrat slam och vektordjur, främst fåglar, insekter och smågnagare kan ändå förutsättas ske. Denna kontakt blir dock sannolikt av mindre betydelse än t.ex. vid direkt spridning på jordbruksmark av ej lagrat slam. Reduktionen av mikroorganismer i slammet sker främst p.g.a. att mikroorganismer dör av med en konstant hastighet över tiden. Denna avdödning kan påskyndas genom att miljön görs ofördelaktig genom t.ex. ändrat pH. Sol- eller uv-ljus är här av mindre betydelse eftersom genomträngningen i slam endast kan förväntas ske någon centimeter och dammarnas djup är upp till 2,5 m. En täckning av dammarna skulle därför knappast försämra reduktionen av mikroorganismer. Vid högre temperaturer sker avdödningen snabbare än vid lägre temperaturer. Trots solinstrålning kommer temperaturen i dammarna knappast att bli högre än omgivande lufttemperaturer, varför det knappast är adekvat att tala om värmeutveckling i samband med solinstrålning. SVA tillstyrker aktuellt projekt med anläggande av slamdammar”.

KOMMUNENS BEMÖTANDE

De inkomna yttrandena i ärendet har remitterats till kommunen för tillfälle till bemötande. Kommunen har inte redovisat några synpunkter med anledning av detta.

MILJÖPRÖVNINGSDLEGATIONENS BEDÖMNING

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör anläggning för mellanlagring av avfall, om tillfört avfall lagras kortare tid än ett år och den totala avfallsmängden är mer än 10 ton men högst 10.000 ton vid något enskilt tillfälle under året (omfattar inte farligt avfall), SNI-kod 90.002-4, anmälningspliktig verksamhet, som prövas av Miljönämnden i kommunen (prövningsnivå C). Enligt 9 kap. 6 § sista stycket miljöbalken får den som

bedriver eller avser att bedriva miljöfarlig verksamhet ansöka om tillstånd till verksamheten enligt balken även om det inte krävs tillstånd.

Förslaget är ett led i kommunens strävan att minska utsläppen från Enköpings avloppsreningsverk och att uppnå en mer kretsloppsanpassad hantering av avloppsvatten och slam, där innehållet av närsalter tas om hand för produktion av växande gröda.

Följande frågor är av särskild betydelse i bedömningen av kommunens förslag.

- De närsalter, i form av fosfor och kväve, som finns i avloppsvatten och slam bör så långt som möjligt återvinnas för användande som gödselmedel inom jordbruket, med beaktande av slammets innehåll av miljöstörande metaller och organiska ämnen.

- Utsläppet av närsalter med mera till recipienten, Mälaren-Östersjön bör begränsas.

- Utsläppet av i första hand fosfor finns reglerade i Länsstyrelsens tillståndsbeslut den 18 juni 1998 (246-5104-97). I fråga om utsläpp av kväveföreningar med avloppsvattnet gäller vad som är stadgat i Naturvårdsverkets kungörelse (SNFS 1994:7 MS:75) med föreskrifter om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse.

- Riskerna för smittspridning och lukt vid lagring och hantering av slam.

- Riskerna för miljö- och hälsoeffekter i övrigt vid lagring, transport och hantering av slam.

Kommunens förslag leder till ett ökat nyttiggörande av fosfor och kväve för produktion av salix, som kan användas som bränsle exempelvis i kraftvärmeverket i Enköping.

Förslaget innebär bland annat att den totala belastningen på reningsverket minskar samt att belastningen blir jämnare, vilket kan leda till en bättre reningsprocess och minskad kemikaliedosering samt minskade utsläpp till recipienten.

Verksamheten utgör en ny etablering där korta transportavstånd mellan avloppsanläggningar och mellanlager samt mellan mellanlager och spridningsareal eftersträvat.

Anläggningen med tillfartsvägar bedöms vara gynnsamt lokaliserade i förhållande till närmaste bostadsbebyggelse.

Lokaliseringen och utformningen av anläggningen är i övrigt vald med hänsyn till möjligheterna att kunna förhindra påverkan på yt- och grundvatten. Dammarna ska enligt ansökan utföras med tät botten i form av svetsad HDPE-duk. Det bör vara fullt möjligt att uppnå erforderlig täthet, med tillräcklig tillförlitlighet med den konstruktion som kommunen har föreslagit under förutsättning att jord-material som eventuellt kan komma i kontakt med tätduken inte innehåller skarpa kanter samt att tillgängliga, naturliga massor med låg vattengenomsläpplighet utnyttjas som kompletterande tätskikt under tätduken. Den närmare utformningen, speciellt i fråga om genomförandet av tätduken och kontrollen av underliggande jordmaterial bör ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Kvalitetskravet på avloppsslam som används för jordbruksändamål finns reglerat genom förordningen (SFS 1985:840) om viss hälso- och miljöfarliga produkter m.m. i fråga om tillåtna metallhalter samt genom "slamöverenskommelsen" (Naturvårdsverkets rapport 4418) mellan Naturvårdsverket, Vatten- och avloppsverksföreningen (VAV) samt Lantbrukarnas riksförbund (LRF) i fråga om högsta godtagbara halter av vissa organiska ämnen.

Risken för smittspridning genom slammet har blivit särskilt uppmärksammat i detta ärende. Kommunens förslag till uppehållstider utgår från de antaganden om krav på stabilisering/hygienisering som är rimliga mot bakgrund av tillgänglig kunskap om rådande förhållanden. Enligt Smittskyddsinstitutets bedömning är utformningen av dammarna och lagringstiden helt tillfredsställande ur hygienisk synvinkel. Statens veterinärmedicinska anstalt tillstyrker aktuellt projekt med anläggande av slamdammar och konstaterar att det från smittskyddshåll ses det som förtjänstfullt att en hantering av slammet som har förutsättningar att reducera mängden smittämnen till en acceptabel nivå planeras att införas vid nämnda anläggningar.

Den lagringstid som föreslagits i ansökan syftar till att uppnå tillräcklig stabilisering/hygienisering inklusive reduktion av smittämnen. I vilken utsträckning olika smittämnen reduceras vid slamlagring under en bestämd

tidsperiod är till viss del fortfarande osäkert. För att få närmare kunskap om vilken minsta lagringstid som kan accepteras i det aktuella fallet bör viss provtagning ske före spridning. Med den ökade kunskap som en sådan provtagning kan ge bör tillsynsmyndigheten ges befogenhet att avgöra vilken lagringstid som ska krävas.

MPD finner att de uppgifter som sökanden redovisat i ärendet är tillräckliga samt att hinder för tillstånd enligt miljöbalkens tillåtlighetsregler inte föreligger varför tillstånd bör medges med de villkor som anges i detta beslut.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

9 (9)

1999-12-01

Dnr: 2420-4375-99

Detta beslut får överklagas hos Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga.

Beslutet i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit tf. chefsjurist Roger Gustafsson, ordförande, och avdelningsdirektör Ulf Lindblom, miljöszakknigg. Ärendet har föredragits av avdelningsdirektör Mats Lindman, miljö- och fiskeenheten. Enhetschef Leif Sandin, miljö- och fiskeenheten, har varit med om den slutliga handläggningen.

Roger Gustafsson

Ulf Lindblom

BILAGA

Hur man överklagar